



BOBOVAC



LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XXIX. • BROJ 341 • SVIBANJ 2023.
Cijena 2 KM • Za inozemstvo 2 €



ISSN 1512-813X



9 771512 813006

U Srbiji se početkom ovog svibnja desio bum (najprije vršnjačkog) nasilja, a onda je u roku od 48 sati to postalo nacionalni problem broj jedan. Prije par desetljeća postalo je aktualno govoriti na sličan način o teroristima spavačima, koji se ponašaju kao normalni, a onda proizvedu opći kaos, gdje kad raznesu i sami sebe. To je rezultat nastranog ideološkog ili vjerskog odgoja, u kome se izvršitelji dovede do stanja pomračenog uma. Ali ovdje se radi o adolescentima iz susjedstva, na čije se ubilačke pohode s vatrenim oružjem nikad ne bi pomislilo, jer takvi incidenti događaju se samo na tom Zapadu i u toj Americi, ondje je to svakodnevnica. Na dvije se činjenice dosad žmirilo: video igre s efektima krvoprolia i aplikacije čiji sadržaji nezrele osobe umiju dovesti do suicida jednako su dostupne i balkanskom žutokljuncu kao i onom američkom, a jednako je mladome Balkancu danas dostupno i vatreno oružje. Kombinacija toga, uz sastojak koji serviraju televizije kroz *reality* emisije, u kojima uzdižu do amora kriminogene steroidne debile ili amoralne poluplastične sponzoruše, proizvela je koktel koji pretvara labilne mlade osobe u nekorisna i po okolinu opasna bića. Onda su "dobri" mediji čiji domet je stavljanje vlastitog vrištećeg naslova na prekopiranu vijest kao sablažnjivo uzeli govoriti o "krvavom piru u Srbiji", dakle priglupa, gotovo likujuća konotacija svečanosti. Samo radi bilježenja činjenica treba navesti da su dvije mlade muške osobe iz normalno situiranih, funkcionalnih obitelji, u dobi od 13 i od 21 godinu, ubili 9 odnosno 8 osoba, dakle ukupno 17. Plus ranjavanja. Sve to iz objestiti, može se reći. Taj mlađi je pištoljem ubijao po školi djecu s kojom je dijelio učionicu, stariji pak s automatskom puškom zašao po selu. U međuvremenu jedna djevojčica (16) ubola nožem školskog druga i nastavnicu. Naprosto proključalo nešto što je čučalo u toj djeci. Zapanjilo je koliko se djece zatim referiralo na ta ubojstva na društvenim mrežama, izražavajući otvorenu podršku počiniteljima ili najavljujući da će i oni



IZMEĐU DVA BROJA

tako pripucati. Pa se takve preventivno pohapsilo. To je na koncu dovelo u studije javnih TV servisa brojne sociologe, psihologe, pedagoge i slične da objašnjavaju što se događa.

Moglo se recimo čuti da devijantno društvo nije u stanju prepoznati devijantno ponašanje jer ga ono i potiče. Zapaženo je nadalje da današnja djeca nemaju razvijenu empatiju i ne skidajući se s interneta gube razliku između virtualnog i stvarnog svijeta. Više ni djevojčice nisu što su bile, to se jasno pokazalo prošlih dana. Naša postkonfliktna društva mirne duše uče mlade da je sve okolo puno dušmana i u to ime neka pištolja, puške, bombe "u kutiji na ormaru". O tome se u BiH ovih dana znakovito šutjelo, iako posigurno mnoge kuće nelegalno posjeduju razne "cijevi", a vođe zdušno podsjećaju da novi rat nije nemoguć, štoviše poziva se na budnost za njega. Regularne vojne snage u BiH trenutno nikome ne jamče prevagu i zato je opasno prešućivanje čega sve pod bosanskim kaučima ima. Dakle, cijeli Balkan baštini taj zajednički problem zvani kult rata. Nadasve je došlo i zahvatilo nas moderno potrošačko doba, kvazikapitalizam koji je upregnuo roditelje pa radi i otac i majka, on nešto petlja u

vlasti ili politici gdje se ksenofobija normalno kanalizira, možda on i šverca tko zna što, ona je u šoping centru druga smjena, sin u trenerci do mile volje ispred monitora, najveća patnja mu ako treba otvoriti teglu nutele, a kad mu dodije kuća ide klošariti ili koji krug s rajom u spuštenu golfu, da provociraju muriju, kći već za udaju a lunja okolo sa sumnjivim društvom sva nafrakana i drska prema svima ako joj je pukao nadograđeni nokat. Klasična slika obitelji danas. Dakle, cijeli bi set zakona nakon ovoga trebalo preispitati i mijenjati; od zakona o radničkim pravima do obiteljskog, obrazovnog, pa tek onda krivičnog. Što se naravno neće desiti, barem ne u BiH, jer ovdje su politički klanovi, i klauni koji u ime njih nastupaju, glavna preokupacija društva.

Kad smo kod njih već, imali smo baš nedavno u Sarajevu nekoliko predstava takve vrste. Vodila se ljuta borba za vlast u Federaciji BiH, a završila je tako da su stranke bošnjačke desnice (koliko god se one drugačije predstavljale), dakle SDA i DF, poslale u oporbu. Nije to moglo proći bez mijješanja Visokog predstavnika odnosno OHR-a, čije se odluke pozdravljalo dok su išle na bošnjački mlin, ali sada je i ta kuća stavljena na popis "dušmana Bosne". Grupacija stranaka okupljenih oko SDP-a, a u suradnji s HDZ-om, uspjela je u naumu da se dohvati fotelja, no to može biti tek početak njihovih glavobolja i nije nimalo blistava ta politička pobjeda. Rijetki su uopće zapazili koliko se nad sve to nadvio crni oblak radikalne retorike koju su poražene i ekskomunicirane stranke uvele u javni diskurs i počele redovno operirati s njom. Imenovati, točnije proglasiti nekoga fašistom postaje normalno kao reći "dobar dan". U kom pravcu to dalje usmjerava ovo ionako ro-vito društvo, a u svjetlu gore spomenutih provala oružanog nasilja kod generacija kojima još nisu "ni dlake potjerale", nitko se u nas ni ne pokušava zapitati, kamoli održati kontrolu nad tim. Pa nek' nam je onda sretan Dan pobjede nad fašizmom, uz pseudoantifašiste i političko licemjerje u ozračju kojeg zaključujemo ovaj broj.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Kršteni: Leona Brđanović (Dalibora i Vetrane).
Vjenčani: Ivan Antić i Matea Marošević.
Umrli: Jelena Brkić (1953.), Olga Alaupović rođ. Grabovac (1951.),
 Janja Zlović rođ. Filipović (1954.).

Izdavanje ovog broja potpomognuto je sredstvima Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Središnje uprave Hrvatskoga kulturnog društva "Napredak."

Fotografija na naslovnici: M. Marijanović

POTPORA LISTU "BOBOVAC"

Tomislav Čingel, Hrvatska – 360 KM,
 M. B., Hrvatska – 250 €,
 N. N., Vareš – 44 KM.

Hvala lijepa!

Sjednica Općinskog vijeća

Dana 27. travnja 2023. godine održana je 25. sjednica Općinskog vijeća Vareš. Među 14 točaka dnevnoga reda nije se, tako barem izgleda, našlo tema vrijednih rasprave, o čemu svjedoči nešto više od desetak diskusija tijekom cijele sjednice. Da li bi trebalo biti drugačije, da li je lokalno stanje tako blizu savršenog ili bi se imalo o čemu malo duže i temeljitije popričati – pitanja su koja bi građani birači trebali pamtit i ih postaviti kad stranke i njihovi stari-novi kandidati za vijećnike dođu po novu dozu glasova. A sad će to opet, za 18 mjeseci.

Od sveukupne problematike kao jedino pažnje vrijedno bilo je pitanje regionalnih, a uzgred i lokalnih prometnih pravaca na području općine Vareš. Naravno, zima je učinila svoje, pa je vrijeme sezonsko, kako ga nazvati osim – dokrpavanje. Za lokalne ceste, ali prije svega gradske uličice i novonastale udarne rupe na njima, nadležno je Javno komunalno poduzeće i, kako je objašnjeno, ono čeka da krene u akciju čim se atmosferske prilike malo srede, ali nikako to dočekati. Za prometnice koje su na papiru u kategoriji regionalnih, a u praksi ne izgledaju bolje od onih na vojnom poligonu, nadležna je Kantonalna direkcija za ceste. S tom institucijom lokalna zajednica nema ni komunikacije kamoli neke koordinacije. Pošalju se otud neki izvođači, ali tek kad se pozavršava po prećim općinama, oni zacijelo dobiju naredbu koja se količina asfalta smije potrošiti na Vareš, a ta ni izbliza ne odgovara stvarnim potrebama, te se saniraju samo najkritičnija oštećenja, po samovoljnoj procjeni tih asfaltera. Tako je to i završilo, ostala većina rupa i ostala nevjerica. No, ni tu nevjericu ne dijele svi; nekima je prometna primitivnost valjda i normalna.

Vareš je inače u percepciji kantonalnih dužnosnika isključivo sinonim za eksploataciju, a u prometnom smislu uvijek je bio "slijepo crijevo", pa što ne bi i ostao. Kantonu je značajan tek zbog novca od koncesija i, kad će sreća, spao je na jednu trećinu prijašnjeg broja stanovnika pa se može gotovo legitimno obrazložiti da zbog loše demografske perspektive nema svrhe ulagati u njega, niti u jačanje njegovih prometnih veza. A nigdje u tom obrazloženju neće se naravno navesti da se Vareš srozalo na sadašnje grane baš zahvaljujući sustavnoj politici prometnog zapostavljanja i ekonomskog iscrpljivanja. I od strane matičnog Kantona i od Federacije BiH. Stara formula da se prihvodi stečeni na vareškim prirodnim sirovinama usmjeravaju u razvoj mnogoljudnijih i utjecajnijih općina, nadasve politički podobnijih, nimalo

ne gubi na snazi. Stoga se na sjednici Općinskog vijeća nije moglo drugo do lamentirati i raspravu svesti na zaključak da se putem dopisa pokuša od Kantonalne direkcije za ceste zatražiti viziju i dinamiku ulaganja u regionalne prometnice koje sijeku područje općine Vareš. Tri su takve: jedna preko Zvijezde do Nišića, ta je ma kako uska bila barem asfaltna, druga preko Zvijezde ide naniže u dolinu Krivaje, čiji asfalt nije u cijelosti stigao ni do Ivančeva, a što je bliže Odvoju stanje makadama sve je više očajno, treća ide dolinom Bukovice i preko Kopijara u Kraljevu Sutjesku, gdje je za putničko vozilo također prilična pustolovina. Općinsko je vijeće na kraju nagađalo da li će se nešto promijeniti zbog dugoročnijeg interesa kompanijâ koje se bave što istraživanjem što pripremom rudarenja ili će i one, kao što to čine sjekači šume, radije ulagati u amortizaciju vozilâ nego u "kotizaciju" za konačno asfaltiranje tih pravaca.

Proslava Dana škole

Dana 9. svibnja osnovne škole u Varešu i Vareš Majdanu uz prikladne svečanosti obilježile su svoj dan. Održane su priredbe koje su uključivale angažman svih sekcija (glazbene, folklorne, dramske, recitatorske), a učenice i učenici koji su ostvarili najbolje uspjehe u internim natjecanjima dobili su priznanja i pohvale. Jedna od točaka (u OŠ "Vareš") bila je posvećena i osvješćivanju uzroka tragedije u kojoj je nedavno živote izgubilo 8 učenika u školi u Srbiji.

Na svečanostima su bili prisutni predstavnici Ministarstva za obrazovanje, znanost, kulturu i sport ZDK-a te pedagoškog zavoda Zenica koji su u suradnji s Rotary klubom iz Zenice započeli projekt "Povećanje čitateljske pismenosti učenika osnovnih škola u ZDK". Vrijednost projekta je 124 tisuće američkih dolara, a sredstva su osigurana u okviru zajedničkog projekta s Rotary Klubom iz Beča. Kroz projekt, a uz pomoć nastavnika u svih 58 osnovnih škola ZDK-a, želi se postići da se učenici vrate čitanju knjiga, obogate svoj rječnik i nauče kritički razmišljati o onome što su pročitali.

U sklopu priredaba u vareškim osnovnim školama također su podijeljene zahvalnice institucijama, organizacijama i pojedincima koji podupiru rad škola na bilo koji način, pa ponekad i volonterski. Na svečanosti u osnovnoj školi Vareš zahvalnica je dodijeljena i piscu **Željku Ivankoviću**, kojega je škola ovom prigodom počasnogostila.

B

Proizvodnja i trgovina
modnih tkanina i
modne konfekcije



71330 Vareš | ul. Zvijezda 25 (poslovna zgrada Bobovac)
tel./fax: 032 849 300 | e-mail: info@profitex.ba
www.profitex.ba

Uz tenzije do penzije

Proljeće je, doba sjetve, a u ovu zemlju se i dalje ubacuje isto staro sjeme, ono iz '92-93. Otad se dio uroda uvijek čuva za novu sadnju. I tako već 30 godina, više konfliktnih nego postkonfliktnih.

Piše Neven S.

Kud odoše svi

Što se to tako dramatičnoga događa(lo) ili je riječ tek o uobičajenom proljeću u BiH? Mnogo je naime "za jedan običan dan", čak i u bosanskoj političkoj kaljuži, čuti retoriku koja vraća ne samo u devedesete nego u četrdesete i tridesete godine prošlog stoljeća. Dizanje iz groba pojmova kao što su oktroiranje, okupacija, kolaboracionisti i slično, svjedoči nam ne samo da se ovoj zemlji ne dâ koraknuti naprijed nego je stalno primorana prolaziti kroz traumu proživljenih ratova. Sjetimo se uzgred da su tako u svibnju prije tri godine kolateralna žrtva gnojne upale saraj-antifašizma postala devetorica članova PEN centra s hrvatskim imenom i prezimenom (zanimljivo – trojici je zavičaj svojeglavi Vareš), s ovim glavnim grijehom: kad je dignut i potjeran stampedo onih koji su "na pravoj strani istorije" oni se nisu priključili krdu.

Zbog čega je ovog proljeća u Sarajevu probeharao "antifašizam"? Zbog dolaska na naplatu politike, koju su u svojoj opsesiji i sprezi protiv "hrvatskog elementa", svedenog na kraticu UZP, vodili šefovi stranaka SDA i DF. Pa i sa svojim su se, u koje bi spadali (po njima klimavi, ali ipak...) probosanci, uspjeli zavadići zbog svog desničarenja i taktike dizanja tenzija, a onda (kao na utakmici) pozivaju na bučnu podršku s tribina, da se spasi vlast, moć i utjecaj.

To zašto zaboga sav svijet vidi problem u njima samima, oni ne dokučuju. Tu i tamo su se pohvalili da kompromisa i dogovora s njima ne može biti, a Bosna može biti samo kakvom je oni zamišljaju, dok se iz Sarajeva inate. U njihovoj percepciji vođenja politike to nije nikakav isključivi, nego probosanski nastup, za koji im svijet duguje razumijevanje. Ako se i potpiše neki sporazum, to je na primjer slučaj kod vođe SDA, poslije objasni da nije ozbiljno mislio. Vođa DF-a u svojim je očima tako politički moćan i značajan ratnik Bosne da sada otvara neselektivnu paljbu po američkoj i po vodećoj europskoj diplomaciji. U domaćoj politici nekome je taj bio iskopao rupu, a onda sâm u nju pao jer, držeći se tako bahato, jedini je kojemu nema mjesta ni za jednim stolom kad stranke oko nečeg pregovaraju, osim eto za SDA-ovim *astalom* kad se oni dogovaraju zakulisno. Sve je to dovelo do situacije da, iako su imale dobar broj glasova i solidan postizborni koalicioni potencijal, te dvije stranke postanu *non grata*.

Političko silovanje

U tom su političkom silovanju bili začeci problema jer se ono malo, koliko će im na kraju zafaliti da svoje političke protivnike postizborno povale i nastave harati u vlasti, računalo dobiti spletkarenjem i kupovinom pojedinaca koji će s izbornim mandatom preći na njihovu stranu. Taj se postupak zove politička korupcija, a likove koji na to pristanu zove se preletačima. I dobro im je to išlo ispočetka, mitom su stekli dovoljno tuđih delegata na svom kontu da mogu zablokirati proces formiranja federalne vlade. Državnu vladu dotle su već izgubili, ali borbama za državu ta država nije toliko bitna ukoliko njezin proračun nije tako upečatljiv kao federalni. Pojavljuje se tada na sceni epizodist Refik Lendo, rashodovani general pun ponosa što je vojnik partije, i odsudno najavljuje da uzmaca neće biti. U svojstvu potpredsjednika Federacije ne dâ on potpisa da se imenuje vlada bez legitimnih Bošnjaka iz SD(F)A. Kao što ga (podsjetili su neki mediji i na njegovu raniju ideološku pravovjernost), dok je bio načelnikom općine Novi Travnik, nije htio stavljati na dokumente sastavljene hrvatskim jezikom. Jer odakle nekome pravo koristiti jedan od tri službena jezika u BiH; nije ovo Švicarska, šta ti Hrvati zamišljaju da su Retoromani!? Uglavnom, kočio i nogama i rukama dok ga međunarodni namjesnik u BiH Christian Schmidt nije proglasio nevažnim i učinio preskočenim. Zatim se događa brzi šah-mat kod inauguriranja nove federalne vlade, s uvođenjem tzv. Trojke (SDP, NiP i Naša stranka) i dva HDZ-a unutra, dok SDA i DF završavaju napolju na vjetrometini lako mogućih kriminalnih istraga. Tako je pala vlada koja je uostalom bila nelegalna, jer je četiri dopunske godine vladala u "tehničkom mandatu". U času imenovanja nove vlade dvije su se borbe vodile: jedna u samom federalnom parlamentu, s pokušajem prekida i opstrukcija sjednice – sve isti skupštinski marifetluci kakvi su npr. u Varešu demonstrirani već nakon prvih lokalnih izbora iza rata – a druga ispred parlamenta gdje se skupilo živopisna svijeta iz nekih budžaka "da se odbrani ustavni poredak". Od koga: od kvislinga i ustaša. Oho! Parlamen-

U OBJEKTIVU



Pa nijedne zlatne...

Priredio: M. Marijanović



Foto: Samir Jordamović (Anadolija)

Ne može građanskije
(prosvjed pred parlamentom FBiH u Sarajevu, 28. 4. 2023.)

tarci SDA i DF-a na izlasku iz zgrade dočekivani su ovacijama i vjerskim pokličima, a oni Bošnjaci koji su novu vladu s jedva dovoljnom većinom ipak izglasali dobili su psovke kao izdajnici i suradnici okupatora te na koncu povike: Ustaše! Neki su zamalo i fizički napadnuti. Pritom su prosvjednici razvili, ponijeli izgleda pogrešan, oveći transparent s natpisom: Građanska.

Da vas je netko tog časa probudio i upitao znate li koja je godina i gdje se ta slika događa, sigurno ne biste pomislili na Sarajevo.

U ono vrijeme kad su pružani prvi otpori federalnim institucijama, popunjavanim na osnovama popisa iz 1991., takve političke figure se zvalo "kočničari federacije", i baš je ovih dana stanoviti novotravnički general to zaboravljeno zanimanje rehabilitirao. No, prvotni su kočničari ubrzo "došli pameti" i evoluirali u implementatore, što su eto i dandanas. Prema tome, ne treba biti naivan: mnogi su se u federalnim foteljama udebljali, mnogi već debele federalne mirovine zaradili i sva moguća beriva iskoristili, dok su se građanima bacale kosti da se o njima zabave i za desert servirala predodžba o tome da je Federacija BiH "neodrživ projekt".

A gdje su uhljebljeni

Na prosvjed je došlo svega tri-četiri stotine osoba, pa i to bijahu pristaše SDA i DF-a mahom dovezeni iz Tuzle i Zenice. Utučeni vođa DF-a, koji je prijetio prikupiti "milion potpisa za građansku BiH" nakon tog crnog petka i takvog debakla neko je vrijeme medijski posve zamuknuo, a SDA je poslala najboljeg armirača bedemâ zidanih od mržnje da iste večeri, na dobroano praćenom Face TV-u, medijski prostor oplemeni s krajnje rigidnom retorikom tipa: na djelu je križarska kampanja protiv Bošnjaka, Berlin i Zagreb su probudili fašizam i ponovo ga provode u Sarajevu itd. Toliki bijes moguće je objasniti ne "izdajom Trojke i isporučivanjem države BiH Zagrebu" već dakle onom izdajom koja je te dvije stranke više boljela. Nisu izašli na ulice njihovi internet ratnici, tzv. botovi, a imalo se dojam da je to cijela vojska, spremna i u stvarnosti se založiti za svoju stranku. Najavljivalo se stoga da će to biti masovni prosvjedi, priželjkivali se možda i neredi, a onda je balon od sapunice pukao. Osim tih

skrivača koji "brane Bosnu" s kauča, prosvjedu se jedva odazvao svaki stoti od desetaka tisuća onih koje je neka od ovih stranaka zadužila uhljebljenjem na razne proračune, gdje oni sastružu šerpe do dna. Očajno je falilo i onih s lažnim boračkim zaslugama ali stvarnim beneficijama, s prijevremenim i privilegiranim umirovljenjima. Nigdje na vidiku ni onih koji su pokupili na stotine namještenih tendera, nitko nije došao majci stranci reći hvala.

Iz toga bi razborit uvidio da je stranka, i jedna i druga koje su potpaljivale prosvjed, previše očekivala od svojih podanika. Dosta što su dali svoj glas lani kad je trebalo, i što ga redovito poslušno daju, pa da još razmišljaju o nekoj nadrigrađanskoj revoluciji i tome slično. Uzimaju svoju bestidno veliku plaću za svoj teški nerad i dobro im, sad samo gledaju kad će kakav slobodan dan. Ostaviše stoga u nevjerici ranjene stranke i mrtvo hladno odoše na produženi vikend. Dograbili se dva slobodna dana bonusa, u povodu Praznika rada, u ovoj državi gdje se inače gine od posla u sinekuri, uglavnom upozoravalo ih preko radija da ne odgađaju svi povratak u Sarajevo do zadnjeg časa jer sami skrivaju prometni kolaps i onda su u koloni nervozni. Još ako im je cuko mezimac negdje pokupio neku virozu pa samo kuštri i slabije jede, eto brige za vrat. Kakva država i stranka, koji dug prema njima, "koje ba društvo"!?

Definitivno ima osnove poručiti međunarodnim protektorima, ali ne tako ridikuloznim prosvjedom, da to kako se zakuhalo i kako se interveniralo oko smjene vlasti ne pristaje čak ni državi kakva je BiH. U novoj vlasti su i neki kompromitirani likovi, još ih dovelo za ruku i ubacilo zadnji dan uoči formiranja iste, sve samo da se zaustave SDA i DF. Nažalost, sve je teže u BiH, kad tako zapne, sabrati i pet-deset poštenih. Uplitanje se doduše ne bi desilo da su SDA i DF priznali demokratski okupljenu većinu oko oporbenog bloka i da nisu pretjerali s poistovjećivanjem sebe i države, a onda cijelu situaciju namjerno radikaliziraju, ali ne košta to ni OHR kao tutora, ni američko veleposlanstvo koje je akrobatske intervencije Schmidta ekspresno i jasno podržalo, nego košta ovu zemlju. Za posljedicu imamo društvo koje je, umjesto popravka i izlječenja, sve više nezdravo.

U Federaciji BiH dogodila se uspostava nove Nezavisne države Hrvatske – zaključno je kazao predstavnik SDA u TV kameru iste večeri nakon što su "fašističke marionete" njegovu stranku izbacile iz vlasti prvi put u njenu životu. I to je prošlo kao nešto sasvim normalno.

B



Ove godine navršit će se tri desetljeća otkako velika većina Borovičana živi izvan svoga zavičaja, kojeg im u ratu razori i popali Armija BiH. Svim akcijama pa i okupljanjima Borovičana u iseljeništvu, koncentriranih najviše u Zagrebu i okolici, te u Beču i okolici, koordinira Zavičajna zajednica Borovičana. A u samoj Borovici oslonac je udruga "Naš dom Borovica" i župni ured. Ova tri subjekta zajednički osiguravaju Borovičanima da se susretnu tri puta godišnje na spomenuta tri mjesta. Uvijek se ima o čemu diskutirati, ima se što planirati, a gotovo redovito i slaviti odnosno obilježavati, uz molitveni dio kao neizostavnu komponentu tih susreta. Razgovaramo s predsjednikom Zavičajne zajednice Borovičana o svemu tome pomalo.

Razgovarao **M. Marijanović**

■ Gospodine Nikoliću, u Beču je nedavno održan tradicionalni 13. susret Borovičana. Susreti ovakvog tipa u iseljeništvu uglavnom su zamrli, ali Borovičani ustraju – ne jednom nego triput godišnje. Imate li objašnjenje za to?

– Kao prvo želim zahvaliti vareškom listu "Bobovac" na suradnji i praćenju svih zbivanja vezanih za župu Borovica.

A kako objasniti? Mislim da je nama to već u kolijevku stavljeno, jer smo mi odrastali u vjeri i u velikim obiteljima, tako da smo odmalena naučili družiti se i voljeti svoje. Svi znamo da je najljepše sa svojim i gdje god se nađemo tu temâ za razgovor nikada ne fali.

Naša Zavičajna zajednica počela je djelovati još u toku rata, kada smo sakupljali potrebna sredstva i slali ih našim Borovičanima u Borovicu, dok nije stradala. Današnji rad Zajednice je malo drugačiji zato što su se potrebe i uvjeti promijenili. Ovi naši tradicionalni susreti su puno doprinijeli da se poslije rata ne otuđimo jedni od drugih i da se naša djeca, koja su se rodila u različitim krajevima svijeta, upoznaju i da spoznaju odakle im korijeni potječu. A to nam je i bio glavni cilj kada smo krenuli s našim susretima. Danas je već ta mladost glavni stožer naše Zajednice.

Korona nas je bila malo prekinula, ali smo evo opet ustali i krenuli s našom tradicijom susreta, kao što smo to učinili i poslije rušenja i uništavanja naših domova. Poslije prekrasne proslave stote

Zorislav Nikolić,
predsjednik ZZB-a:

Borovičani svome rodu odani

godišnjice postojanja Župe Borovica nastavili smo s našim druženjima ove godine u Beču s velikim uspjehom.

U sve se mora uložiti sebe i svog vremena, ali kad nešto radiš iz ljubavi onda ništa nije teško.

■ Pružite nam uzgred informaciju više kako je protekao upravo održani susret.

– Imali smo još jedno nezaboravno i lijepo, obiteljsko druženje, a kojemu su veliki doprinos dali naši vareški tamburaši na čelu s Igorom Hingerom. Okupilo nas se oko stotinjak, što nije ni malo, ali u odnosu na veličinu naše župe moglo je biti i mnogo više.

Ovaj dugo čekani trinaesti susret u Beču održan je uz pomoć naših vjernih dugogodišnjih sponzora, kojima se ovim putem još jedanput od sveg srca u ime ZZB-a zahvaljujem. Posebna pohvala domaćicama koje su nas opskrбиле s izvrsnim kolačima i našim domaćinima Pfarre Siebenhirten, obitelji Pichlhöfer koji su nas i ove godine sa zadovoljstvom podržali i pomogli gdje god su mogli. Imali smo čast ugostiti i naše drage goste iz Borovice: župnika vlč. Vladu Vrepca, kao i Nikolu Šimića, kojima zahvaljujem na trudu oko dolaska i zalaganju oko organizacije prijevoza naših mladih muzičara.

Svi mi znamo i osjetimo da ukupna ekonomska situacija nije laka, ali usprkos tome Borovičani uvijek pokazuju kako im ništa nije teško ako je rodna gruda u pitanju; iz toga razloga se iz Hrvatske također uputila nekolicina Borovičana da bi s nama bila na ovom druženju.

Sutradan, iako se ostalo do sitnih sati, mogli smo biti sudionici svetog misnog slavlja u prvom bečkom kotaru, koje je predvodio naš župnik vlč. Vlado pred 600-700 vjernika. Sv. misu su glazbeno prpratili naši tamburaši koji su na kraju pokupili ogroman pljesak i pohvale od prisutnih vjernika. Poslije misnog slavlja imali smo kratki susret u crkvenoj dvorani gdje je Nikola Šimić izložio par podataka o trenutnim dešavanjima u Borovici, a i župnik se na kraju prigodno obratio svojim župljanima u dijaspori.



Želim još spomenuti da je naše goste iz Vareša na povratku u Zagrebu dočekao i ugostio poslovni čovjek vareških korijena Mario Bogeljić, koji je tom prilikom i putne troškove ove naše grupe iz Vareša podmirio, pa ovim putem izražavamo iskrenu zahvalnost na toj gesti. Zahvaljujemo također i našem vareškom načelniku Zdravku Maroševiću koji je dao na raspolaganje prijevozno sredstvo. Riječi zahvale upućujemo i našim Matoševićima koji su naše goste iz Borovice i Vareša na dolasku ugostili u svome domu.

Nakon prekrasne proslave stote obljetnice Župe Borovica prošle godine na našem Požeblju u Borovici, bilo je lijepo vidjeti se i osjetiti opet slast našeg druženja u Beču, koje nam je protekle tri godine nedostajalo.

■ Borovičko zajedništvo nije samo od prigode do prigode za stolom nego je pokazano, da uzmemo zadnji primjer, prikupljanjem sredstava za asfaltiranje ceste od Borovice prema Varešu. Radi se o desecima tisuća maraka i onda je to prepoznala te sa svoje strane potpomogla Vlada RH u sklopu programa podrške Hrvatima u BiH. Koji je sljedeći projekt takve vrste?

– Kao što sami rekoste, mi smo od davne 2000. godine, kada smo počeli s obnovom, pokucali na mnoga vrata koja su nam se uz Božju pomoć svugdje i otvorila. Ali išlo se prije svega s velikim samodoprinosima svih Borovičana, što još uvijek ne prestaje, i uspjeli smo u Borovici napraviti mnogo pomaka u infrastrukturi. Trenutno je naš glavni cilj dovršiti asfaltiranje dionice puta od Križa do skretanja za Lovački dom. Mi smo

uvijek bili strpljivi i uporni, ali smo išli korak po korak naprijed i nemamo namjeru stati.

■ Jeste li zadovoljni, ili koliko ste nezadovoljni, odnosom privrednih subjekata koji posluju na području Borovice? S jedne strane jasno je što podrazumijeva primarna industrija – eksploataciju i odvoz, to znači grube intervencije u okoliš. S druge strane, koja je kompenzacija? Imali konkretne najave da će Borovica dobiti taj asfalt na preostaloj dionici od Igrišta do Križa na Pogari, koju rabe i rudari i "šumari", a ovi drugi su se, kao i uvijek, ušutjeli?

– Moram reći da smo svi na početku bili skeptični i zabrinuti za naš okoliš, za svu tu ljepotu nedirnete prirode koje je u današnje vrijeme sve manje. Borovica je za sve Borovičane raj na zemlji gdje možeš uživati u miru i svim ljepotama prirode koja je od Boga dana, uživati na svome kad god se uspije doći. Naše brige su još uvijek prisutne vezano za izvore vode odakle mi napajamo naša domaćinstva i vezano za zagađenje zraka. S druge strane, preostaje nam da budemo sretni da se jedna takva kompanija odlučila pokrenuti taj veliki projekt na terenima Vareša i Borovice gdje je privreda bila pala skoro na nulu. Dosadašnja suradnja i otvorenost sa strane tvrtke "Eastern Mining" je zadovoljavajuća, do sada su se uključili u svaku akciju vezanu za naša dešavanja u Borovici gdje je i Paul Cronin, generalni direktor kompanije "Adriatic Metals", osobno davao doprinose. Uspjeli smo, između ostalog, dogovoriti s tvrtkom "Eastern Mining" da nam naprave dva velika bazena po 25 m³ za pitku vodu, na koje će biti priključena voda koja ide s izvora na Mrestilištu do Završja gdje se otvara rudnik. Ta dva bazena su tako proračunata da mogu opskrbiti obje Borovice sa zasecima, u slučaju da dođe do nekih problema s opskrbom koju smo imali do sada. Tako da smo time možda jednu od najvećih bojazni Borovičana uspješno riješili.

Što se tiče dionice asfaltnog puta od Igrišta do Križa ona bi trebala biti ove godine realizirana. Sredstva su prikupljena uz pomoć Vlade RH, tvrtke "Eastern

Mining", samih Borovičana, Općine Vareš i Vlade Ze-Do kantona. Naša želja bi bila da se asfaltiranje uradi do našeg patrona u Borovici (6. 8.), pa ćemo potencirati da se to ostvari ako ikako bude moguće.

■ Iako je broj domicilnih sve manji – prema zadnjem božićnom blagoslovu u Borovici stalno živi svega 25 osoba – selo odnosno župa po kulturnim i vjerskim manifestacijama nadmašuje mnoge koji su, po svemu gledano, u boljem položaju. To Borovičane razložno može činiti ponosnim, ali isto tako tužnim jer postavlja se pitanje: dokle i kako?

– To i nas Borovičane iz dana u dan zabrinjava, ali dokle god imamo župnika i župljana u našoj rodnoj grudi, Borovica će



živjeti. Hoće li se oblici življenja mijenjati, to će vrijeme pokazati. Kao što vidimo još uvijek niču novi krovovi u našem lijepom brdskom podneblju. Tu se već nekoliko godina zahvaljujući našem Stjepanu Šimiću Pepiju održava međunarodna likovna kolonija, a već nam dolazi i sljedeća, prvih dana lipnja. Tu smo imali i ozbiljnih koncerata u našoj crkvi, zahvaljujući ugledu i zalaganju naše glazbenice Andree Nikolić koja živi i djeluje u Beču, ali ni ona ne zaboravlja svoga kraja. Odvija se već neko vrijeme i obilježavanje sjećanja na svetu Jadvigu, koja je bila europska ličnost a porijeklom je s našega Bobovca, koji je u vidokrugu naše crkve u Borovici kao čuvarice naše povijesti.

Ostaje međutim činjenica da je povratnika i žitelja sve manje, ali Bog nas

nije ostavio ni poslije zločina 1993., nisu ni dobri ljudi, razne organizacije i privatni donatori, pa sagradismo novu crkvu i obnovismo mnoge domove. Mislim da ćemo uz Božju pomoć isto tako pronaći neki način da Borovica ne izumre i da će naši potomci moći i dalje uživati u toj prirodnoj divoti.

■ Prošle je godine uz proslavu patrona ujedno obilježena stota obljetnica osnutka (odnosno samostalnosti) župe Borovica. Obilježavanje još traje i, koliko znamo, ove će godine biti zaokruženo prigodnom monografijom. Možemo li našim čitateljima pružiti neku najavu o tome i o drugim planovima borovičke zajednice u ovoj godini?

– Izrada monografije još je u toku. Imali smo par otežavajućih okolnosti, desilo se da su neki od glavnih članova tima, koji su sakupljali i rekonstruirali detalje o povijesti Borovice, nažalost preminuli tako da je to malo usporilo cijeli posao, ali se nadamo da će, ako ne do Preobraženja, onda do kraja godine biti i taj projekat realiziran. Svi to željno iščekujemo. Monografija će biti već drugi naš izdavački projekt, nakon što je 2015. godine, o 90. obljetnici posvete borovičke crkve, objavljena knjiga "Borovica - stradanje i obnova", na kojoj ste, da i to spomenemo, Vi osobno radili i kao autor i kao urednik.

Kao što već rekoh, pored monografije glavni fokus ostaje na tome da se preostali dio ceste asfaltira kako bi pristup Borovici bio olakšan i da se bar iz jednog pravca ne moramo više truckati po makadamu i rupama na cesti. Bilo bi značajno da se u skorije vrijeme asfaltira i regionalni put preko Kopijara koji bi povezo varesku i kakanjsku općinu normalnom cestom.

A poslije lijepog druženja u Beču sljedeći susret zakazujemo u Borovici gdje 6. kolovoza slavimo patron naše župe, na koji srdačno pozivamo sve ljude dobre volje.

Koristim na kraju ovu priliku uputiti pozdrav svim Borovičanima i prijateljima Borovice gdje god bili: od naše rodne Borovice, do Kanade, Amerike, Australije i svih europskih zemalja u kojima su se skrasili.

B

KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
BUKETI • SVADBENI BUKETI • LONČANICE
SVJEŽE CVIJEĆE • POGREBNI VIJENCI



tel. +387 (0)32/ 843-083
061/ 753-522
061/ 783-326

SJEĆANJE NA PRVE

Piše **Željko Ivanković**

Ovih se dana navršava 560 godina od pada prijestolnog grada Bobovca, kojim je označen pad Bosanskoga Kraljevstva pod osmansku vlast. Nećemo se baviti povijesnim detaljima koji su uglavnom poznati, ali želimo ukazati na prvi pravi povijesni egzodus stanovništva naših prostora. Dakle, i onih prostora koje mi danas zovemo vareški kraj. Upamćene su još, nakon toga, dvije velike seobe ljudi s naših krajeva: ona iz vremena nakon Bečkog rata (1683.-1699.), pred više od 300 godina kad su napušteni samostani u Visokom (1688.) i Olovu (1704.), te ona iz rata 1993., kojoj se za koji mjesec navršava 30 godina.

No, vratimo se prvom velikom egzodusu nakon kojega je Bosna dramatično opustošena, premda neki historiografi vole reći kako su Osmanlije bili neki fini osvajači, a domaći ih svijet dočekaо raširenih ruku. Otuda valjda toliko bosanskih katolika i Hrvata u Dalmaciji, u Slavoniji, na jugu Mađarske, u Rumunjskoj, u Italiji, u Gradišću (Austrija), pa sve do Slovačke i Češke. Otuda i imena naselja Bošnjaci, prezimena Bošnjak, Bosanac, Bošnjaković i slična izvan Bosne i Hercegovine. No, nas za ovu

prigodu zanimaju samo "naše" izbjeglice i mjesta do kojih su došli, tragom imena naselja i mjesta koja su sa sobom ponijeli i dali ih novonastanjenim područjima.

Naš je list (usporedi br. 140), to jest Mladenko Marijanović, sad već davne 2006. godine pisao o mjestu Bobovac kao dijelu općine Sunja, kod Novske. Marijanović je tada u prilog potvrdi da je taj Bobovac ustvari veza s pravim Bobovcem pokazao da na to upućuje i živa predaja najstarijih stanovnika, njihov tvrdi "bosanski govor", uz brojne druge pokazatelje. Primjerice, i njihov se nogometni klub, utemeljen 1928. zove "Tvrtko" (imenom koje su nosila dvojica vladara na Bobovcu), toponim Radakovac (zapovjednik grada Bobovca zvao se Radak, a navodno mjesto njegova pogubljenja, nedaleko našeg sela Borovica, ima toponim Radakova stijena i vodu Radakovicu), prikaz krune na barjaku bobovačkog KUD-a "Seljačka sloga" utemeljenog 1948., koji posve odgovara likovnoj rekonstrukciji kraljevske krune s Bobovca (uzgred treba reći, drugi je zaštitni znak klip kukuruza od čega se u tom selu Bobovcu pravi i konzumira rakija, tzv. klipara), a i zaštitnik sela je sv. Ilija, svetac zaštitnik srednjovjekovne Bosne.

List "Bobovac" tada donosi i tekst Ivana Somića o povijesti njihova sela Bobovca. Na sve ovo podsjećamo jer smo u međuvremenu došli i do još nekih podataka, a koje želimo publicirati baš u vrijeme obilježavanja 560. obljetnice tog velikog izbjegličkog vala koji je pokretnu pred sultanom Mehmedom II., nazvanim Osvajač.

Pred nama je tekst Adalberta Pogčića, koji se potpisuje "seljak iz Radakova kraj Klanjca", objavljen 1940. u Napretkovoј božićnoj knjizi, 1941., god. VII., Hrvatskog kulturnog društva Napredak. U tekstu "Radakovački fratri" autor nas upoznaje o našim izbjeglicama iz 1463. naseljenim na prostorima koje danas zovemo Hrvatsko zagorje, napose u okolici Klanjca. Autor kazuje: "Tako se jedno selo općine Dubravice zove Bobovac, u općini Kraljevec je selo Radakovo, a u općini Klanjec zove se jedno selo opet Bobovac, dok se drugo zove Tomaševac. Imena tih sela jasno kazuju, da se narod doselio iz Bosne. O tome je pisao Vjekoslav Klaić u članku 'Sutla' koji je izašao u 'Hrvatskom kolu' od 1910."

S narodom su došli, svjedoči autor, kako je to bilo i u svim drugim slučajevima, franjevci koji su se nastanili u

NAŠE IZBJEGLICE

mjestu Radakovu, gdje su ostali preko 300 godina sve dok "grof Erdedi nije sagradio veliki samostan i crkvu u Klanjcu i nagovorio franjevence, da ostave Radakovo i nasele se u Klanjcu, gdje su i danas. Erdedi je dao franjevcima za njihov posjed u Radakovu zemlju u Klanjcu, a on je postao vlasnik Radakova uz druga svoja imanja. Dvor, koji je nekad bio samostan, porušen je prije trideset godina, kada se rasprodalo čitavo dobro. Franjevci su imali u Radakovu i crkvicu svetog Antuna. Narod tog sela se još u pripovijedanju sjeća Turčina, koji je vijekovima bio strah i trepet cijele Evrope."

Autor nam donosi i dvije vrijedne predaje iz tog kraja. Prva je vezana uz Turke. Naime, "kad je Turska vojska prolazila kroz Radakovo, na jednom je mjestu zakopala 'zlatno tele' i na njemu posadila lipu. 'Zlatno tele' je po predaji zakleti novac, koji nitko drugi ne može izvaditi već samo onaj tko ga je zakopao ili onaj tko znade što mu je s tim novcem, kad ga iskopa, činiti. Stari ljudi su se uvijek bojali, da će opet biti zla, kad Turčin dođe po to 'zlatno tele'."

Druga je predaja o brijegu na kojemu se nalazila crkvice sv. Antuna koju narod još i danas zove Antunušak. O toj crkvi

predaja kaže: "Jednoga dana dok je zvonar zvonio podne, oko crkve su pasli konji. Kad je zvonar otišao doma, zaboravio je zaključati crkvu. Jedan konj je zašao unutra, gdje se za oltarom zagvozdio i uginuo. Kad su ljudi vidjeli što se dogodilo, porušili su crkvu, a što je bilo u njoj vrijednije, to odnesoše u crkvu Majke Božje Strmečke, koja postoji i danas."

Ovaj nam kratki tekst pokazuje da narod tih krajeva zna svoje podrijetlo i čuva ga, čak i kad seli iz mjesta u mjesto, u imenima svojih nastambi. To što je ponio imena Bobovca, Radaka i Tomaša pokazuje živu svijest, a sam naslov "Radakovački fratri", kojim je autor naslovio svoj tekst, pokazuje da je ime Radak bilo pozitivno vrednovano među našim izbjeglicama, za razliku od nekih među onima koji su ostali, pa im je, sudeći po predaji, Radak bio sinonim izdaje. Jer, toliko bijaše tvrd bobovački grad da se, među onima koji su ostali, teško pristajalo na njegov vojni pad, premda arheološki nalazi pokazuju da je grad pao nakon dugih i teških borbi.

Gledano iz današnje perspektive, više od osamdeset godina poslije tog Pogačićeva teksta, stanje "na terenu" je takvo, da su spominjana mjesta u

Zagorju kajkavizirana, pa ih nalazimo kao Bobovec Rozganski u općini Dubravica i Bobovec Tomaševečki u općini Klanjec. U općini Klanjec nalazi se i naselje Tomaševec i tri naselja koja u sebi imaju Tomaševečki: Letovčan Tomaševečki, Lučelnica Tomaševečka i Rakovec Tomaševečki, što nedvojbeno pokazuje njihovo utemeljenje. Općina Kraljevac na Sutli ima naselje Radakovo. A zainteresirani za detalje sva ta mjesta mogu naći na popisu naseljenih mjesta u današnjim županijama Krapinsko-zagorskoj i Zagrebačkoj. Pitanje je, dakako, koliko taj svijet ima danas svijest o svome podrijetlu, ali mi ne pišemo o tome, nego o, kako rekosmo, jednom tekstu objavljenom unatrag osamdesetak godina.

I dok se mi prisjećamo naših izbjeglica od prije 560 godina koji su 1940. imali očuvanu živu svijest o svome podrijetlu, s pijetetom obnavljamo sjećanje na neke nove naše izbjeglice od prije 30 godina i pitamo se, radoznalo i ne bez tuge, hoće li neki od njih pamtiti svoje podrijetlo već i nakon 160, a kamoli nakon cijelih 560 godina, kojih se, evo, prisjećamo i ovim prigodnim tekstom.

B

Ostaci grada Bobovca – Foto: M. Marijanović



Skupljači znakova

Piše Dunja Šego

– Bio jednom jedan grad – čita mlada mama djevojčici iz digitalne slikovnice, a malena sve usporenije miga okicama i samo što nije zaspala. – U gradu bilo starih parkova s puno smeća i pogažena cvijeća, a iznad grada veeelika brda s puno zeka u žbunju i vjeverica po drveću, koje ovako skakuću – reče majka i malenu do tače na par mjesta po nosiću, a na njemu se nakupilo sitnih okruglih graškica znojja. Previše je, izgleda, utopila dijete. – Bilo u tom gradu puno šarenih znakova... a ti spavaš – reče nakon što opet pogleda u dijete, te zaklopi slikovnicu, pardon ugasi tablet. Nastavit će iduće večeri.

Pozajmili smo ovu sličicu iz budućnosti. Kad negdje daleko, u tko zna kojem kutku svijeta, neka mlada majka iz treće ili četvrte generacije doseljenika bude ovako kazivala o gradu svojih predaka, o nekakvu Varešu u toj nekoj Bosni, djetetu će to fakat izgledati kao bajka. Mada mi koji smo u Varešu danas, svjedoci ovog vremena, znamo da je pripovijest istinita.

O parkovima usred grada, koji su kao golovrate kokoši, neću ovoga puta. Neću recimo ni o fontani kod apoteke iz koje voda ne curi, kad grad ima toliko drugih fontana što strše iz kamenih zidova Stavnje. Nego, nešto ću o prometu. I o tom znakovlju kod kojeg je majka u pripovijedanju maločas stala.

Ne znam ima li igdje manjega grada s više znakova, tabli, putokaza, ali znam da je to kod nas ništa ni sa čim. Kako kome pridode tako uzme lima, nešto na njemu odštampa i dadne svoj doprinos toj džungli. Ja da sam stranac u Varešu, ne znam kako bih se snašla. Pa ne može se snaći više ni onaj tko razumije naš jezik. Jer ne razumije čemu sva ta gomila. Da se gosta utješi, dobije prijedlog neka ode na Kotinu okuku, pogledati panoramu odozgo. Ali... već kod Janjušića kuće još uvijek Ju-

goslavija; tabla s putokazima za selâ iz Titova je doba. Ako ćete vjerovati, natpisi na putokazima iz yu-doba još se najbolje drže. Na Kotinoj pak dočekuje pravi spomen park tabli na padini iznad raskrižja i točno se može po njima pratiti novija povijesna razdoblja. Mi kao da smo kolekcionari koje muči OKP. Nijedan stari znak ne damo izvaditi i baciti, čak ni onda kad je išaran sprejom ili vandalski svezan u mašnu.

To je što se tiče pažnje koju posvećujemo turističkoj slici grada i posjetiteljima da se lakše orijentiraju. Druga su kategorija prometni znaci koji su tu za našu svakodnevicu, dakle interno. U cijelome svijetu ne znam da li ima, ali u nas eto ima, da su na desetak metara postavljena čak tri znaka s jednim značenjem – a koje bi naš Jozo Klara "preveo" kao – uspori, bolan. Kad ni tri znaka za neke nisu bila dovoljna da uoče i da shvate upozorenje, odlučilo se staviti usporivače, umjesto da se ovima oduzme volan.

Na džibera, policiju draga, ideš radom. Moglo se u zasjedu iza bivše Rajkove cvjećarne ili imaju one zaklonite stepenice kod Toplika, baš zgodno nanišani onako iz ruke. I fino mu frci vozačka na mjesec dana. Pa kad dođe u stanicu i dobije je nazad, ne treba puno psihologije, znaš da će odmah istog dana opet nagaziti na gas, jer se uželio. I opet mu iskočiš s palicom stop! Sad mu ide veća novčana i ide vozačka na još duže vrijeme. A ovako... što smo dobili, svi mi ostali!? Dobili gubljenje vremena i dobili gubljenje goriva zbog višekratnog prebacivanja iz prve u drugu, dobili dopunsko habanje ovjesa, a pješaci i oni čiji su balkoni uz cestu dobili su znatno više zagađenja. Uza sve to, postiže se i veća buka i zvrka, a kako tek prazan kamion pa još i njegova prazna prikolica poskakujući zaklepeću. Bijesan džiber pak, čim prejaši preko toga, ionako opet stisne gas do poda do Jojića mosta.

Kad predstavnici građana u ozbiljnoj gradskoj zajednici donose takvu jednu odluku, koja ima impakta na razne aspekte života i na sve kategorije stanovništva, oni oko toga urade cijelu studiju ili barem analizu što se predmetnom odlukom dobiva, ali i što gubi, pa izvažu. Neke europske cjepidlake, kao što su Švicarci, oni idu čak do referenduma. Razumijem što vas je sad iznenada nasmijalo, znam i ja da je Europa odavde još poodavno mršnuta kući, ali dajte barem da se ovaj prigovor unese u zapisnik.

Na djecu i na pješake općenito treba paziti, što policija često i čini baš na onome mjestu, pa tako imamo i stajaće i ležeće policajce. Neka, nije to viška. Ja bih rekla još nešto o "ležećim". Koji inženjeri, po kojem standardu i kojom metodom, osim *odokativne*, utvrđuju mjere tih "ležećih" prilikom postavljanja, i koji nadzorni organ na osnovi kojeg pregleda i utvrđivanja, osim *odokativnog*, to amenjuje i potpisuje – e, to bi vrijedilo znati. Ali odakle nama pravo da uopće pitamo. Dođu neki ljudi, s tim nekim mašinama, odrade nam to kako odrade, kako došli tako i odu. Što mi imamo s glavnom cestom u svom gradu – dakle, ništa.

Ne razumijem nijednu *čiviju* u općinskom poglavarstvu, s nekakvim pravom glasa, koju više tangira objava da će ove godine čevljanska korida proći bez golišavih plesačica nego stanje na ulicama njegova, još malo pa nazovi-grada. Ne razumijem ni da u tim kantonalnim, kako ono kažu centrima moći, koju se eto demonstira čak i u toj cestarskoj djelatnosti, a ja bih dodala i centrima neznanja, još nikad nijedan bosanski stručnjak za saobraćaj, koji je išao nekud preko granice, na povratku nije donio vijest da ima tih usporivača i prikladnijih, malo rećemo urbanijih.

A ne razumijem ni sebe što popujem. Moraju postojati i takva mjesta za koja kad ljudima pričaš, oni kažu: ma daj, lažeš. To ne postoji. E pa, dragi moji... **B**

Oldtimer klub Sarajevo organizirao je i ove godine redovite susrete ljubitelja starih automobila od 5. do 7. svibnja, koji su uz bh. domaćine okupili sudionike iz okolnih zemalja: Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Mađarske. Karavana od 40 vozila dva je dana budila zanimanje stanovnika glavnoga grada, a u subotu 6. svibnja provozala se do Vareša. Doček uz okrepu organiziran je na platou ispred zgrade općinskog poglavarstva, gdje su zatim brojni slatkokusci kad je o automobilima riječ, a i slučajni prolaznici, imali priliku "zaroviti se" u taj muzej limarije na četiri kotača.

U Sarajevu su, na izložbi tih auta ispred Narodnog pozorišta uručene i nagrade za najupečatljivije primjerke, a čije fotografije i mi ovdje prilažemo. Najljepši automobil po izboru stručnog žirija bio je Ford Mustang Zimmer bh. vlasnika, kao najstariji nagrađen je Mercedes (iz 1939.) iz Našica, dok je za najoriginalniji auto s posadom (milicionarom, koji je to bio i u stvarnom životu) proglašen Fiat 1300 iz Osijeka.

P.S. "Tristaća" iz 1968., koji je kroz Vareš uključio i arhaičnu policijsku sirenu, ulovili smo u pokretu i predstavili na naslovnici; neka nam ne bude zamjereno zbog pozadine na fotografiji, ali kad su vareške fasade starije od mnogih vozila viđenih toga dana.

M. Marijanović **B**

Oldtimeri u Varešu



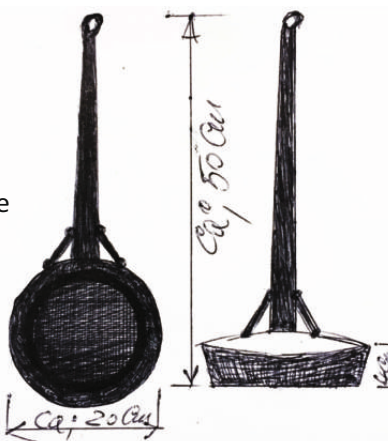
IZVIĐAČKA TRADICIJA

Odred izviđača "Zvijezda" Vareš zajedno sa članovima vareškog karate kluba na Zabrezju organizira paljenje vatre, večer uoči 1. svibnja. Dugi niz godina izviđači okupe svoje članove, mlade i stare, članove karate kluba, ali i pojedine sugrađane na ovo, uistinu lijepo obilježavanje Međunarodnog praznika rada. Odsjaj plamena prvosvibanjske vatre mogao se vidjeti iz grada, a izviđači su vatru pozdravili tradicionalnom izviđačkom pjesmom "Himna vatri". Do unazad nekoliko godina osim na Zabrezju vatra se mogla vidjeti na Perunu i ostalim brdima, ali izgleda da još jedino izviđači i karataši njeguju ovu dugogodišnju tradiciju.

H.I. **B**

U POTRAZI

Nudim novčanu nagradu od 500 KM onome tko bi pružio pouzdanu i provjerljivu informaciju o tome gdje se nalazi ovaj predmet (vidi skicu), otuđen prije sedam godina iz vikendice u okolici Vareša. Još bolje od informacije bilo bi da dobijem predmet nazad u zamjenu za gore navedeni iznos. Molim samo ozbiljne dojave, jer postoji način kako svoj predmet mogu prepoznati. Informaciju o traženom predmetu javiti na broj: +385 (0)91 19 538 14.



ISPRIKA

U tiskanom izdanju prošloga broja "Bobovca", omaškom prilikom grafičke pripreme, u tekstu na duplerici nedostajale su tri riječi i završna je misao ostala nedorečena. Stoga taj dio, uz našu ispriku, ponovo donosimo.

(...) Takvom se, po sadašnjim pokazateljima, čini budućnost malog poduzetništva u Varešu. Gradu u kome će se, isključujući jedino pozapošljavane u javnom sektoru, ići za plaćom u Eastern Mining i potom u trošenje te plaće izvan Vareša.



POSLEDNJI POZDRAV

KREŠIMIR ZOVKO
(19.I.1953. – 11.IV.2023.)

Neka ti bude laka zemlja, dragi naš.
Hvala svima koji su bili uz nas i uputili nam
izraze saučešća.

Supruga Azra i sin Zlatan, obitelji Peša i Spahić



POSLEDNJI POZDRAV

KREŠIMIR ZOVKO
(1953. – 2023.)

Lijepo je bilo odrastati s tobom.
Počivaj u miru.

Ankica s obitelji



IN MEMORIAM

Umro je moj školski drug

KREŠO ZOVKO

40 godina bio je PROFESOR FIZIKE.

Nema šta *ubogu* nije znao.
Krešo Zovko je znao i kako SUNCE radi.

Ivana M. Slugić



POSLEDNJI POZDRAV

našoj dobrici

JANJI ZLOVIĆ
(1954. – 2023.)

od supruga i sina



IN MEMORIAM

(1.V.2020. – 1.V.2023.)

BLANKA MILIĆEVIĆ – Beba

Lijepa naša i nikad prežaljena,
volimo te, nedostaješ!

Davor, Jaca, Teo i Tiana



IN MEMORIAM

BLANKA MILIĆEVIĆ
(20.III.1946. – 1.V.2020.)

Sjećanje na tebe živi u nama.
Počivala u miru!

Ana, Vesna, Rob i Stjepan



SJEĆANJE

Dana 5. svibnja navršilo se 12 godina
od kada nije s nama naš

NIKO MALBAŠIĆ
(1939. – 2011.)

Uvijek ćeš živjeti u našim srcima i mislima.
Počivaj u miru Božjem!

Supruga Filomena, sinovi Anto i Kornelije s obiteljima



IN MEMORIAM

ELIZABETA MALBAŠIĆ

Postoji nešto što nikad nestati neće, a to su uspomene
na tebe.

Nedostaješ nam jako.

Tvoji: Leon, Ivana i Bojan

U SPOMEN

našim dragim roditeljima, djedu i pradjedu, baki i prabaki



MARKO JAVOR
(1935. – 2019.)



MARIJA JAVOR
(1934. – 2020.)

Život nestane u trenu, ali sjećanja i ljubav ostaju zauvijek.

Uspomene na vas ne blijede, čuvamo vas u srcima i mislima.

Počivali u miru!

Sin Davorin i kćerka Dajana, s obiteljima



**VALENTINA
PRAJO**
(31.V.2012.
– 31.V.2023.)



**JADRANKA
PRAJO**
(23.V.2008.
– 23.V.2023.)



**NIKOLA
PRAJO**
(12.IV.1965.
– 12.IV.2023.)

Smrt je samo granica između dva života. Za nas niste umrli
niti otišli u zaborav jer živite u našem sjećanju.

Nikolina, Tomislav, Goran i Anton, s obiteljima



IN MEMORIAM

ANTONIJA BJELČIĆ
(1.IX.1940. – 6.V.2014.)

Voljena Antonija, počivaj u miru Božjem!

Katarina



IN MEMORIAM

(8.V.2021. – 8.V.2023.)

STJEPAN KOLANOVIĆ

Vrijeme koje prolazi ne donosi zaborav,
već sjećanje na tebe.
Živiš u našim mislima, srcima i molitvama.
Počivaj u miru Božjem!

Supruga Nada i kćerka Lidija



IN MEMORIAM

Navršila se tužna godina dana
otkako nije s nama naša draga

ANA GRÜTZ rođ. Krajinović
(11.II.1979. – 10.V.2022.)

Počivala u miru.

Familija



TUŽNO SJEĆANJE

Dana 10. svibnja navršilo se šest godina
od smrti naše drage

VESNE ANTUNOVIĆ
(1957. – 2017.)

Trajno će ostati dio naših najljepših uspomena.
Počivala u miru Božjem!

Suprug Stijepo, sin Mario, kćerka Sanja, s obiteljima



U SPOMEN

Dana 17. svibnja navršit će se 17 godina
otkako nije s nama naš dragi

IVO MIRČIĆ
(2006. – 2023.)

S poštovanjem i ljubavlju čuvamo uspomenu na tebe.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji



U SPOMEN

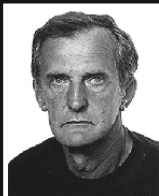
Dana 20. svibnja navršit će se 14 godina
od prerane smrti naše drage

RANKE MIRČIĆ
(2009. – 2023.)

Hvala ti za svu ljubav. Ostat ćeš u našim srcima zauvijek.

Počivaj u miru Božjem!

Suprug Petar s ostalim tvojim najmilijim



SJEĆANJE

na našeg dragog

RATIMIRA JARČEVIĆA
(1944. – 2005.)

S ljubavlju, tvoji najmiliji:
Draženka, Vjerana, Renata, Michael, Elena,
Nikka, Slavenko i Saša



TUŽNO SJEĆANJE

(24.V.2013. – 24.V.2023.)

Dana 24. svibnja navršit će se deset godina
od smrti našeg dragog

AUGUSTA JOZELJIĆA

Sjećanje na tebe ostaje živjeti u nama.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji



IN MEMORIAM

ZDRAVKA MRLJIĆ
(20.X.1939. – 25.V.2022.)

Godina bez tebe, duga kao vječnost...

Čuvamo te u srcima.

Tvoj Ilija, te Suzana i Svjetlana s obiteljima



TUŽNO SJEĆANJE

(31.V.1992. – 31.V.2023.)

ROBERT ZEKIĆ

Ponosni smo na tvoj plemeniti lik i djela.
Zauvijek ćeš živjeti u našim molitvama i srcima, voljen i
nikada zaboravljen.

Počivaj u miru Božjem!

Mama Blanka i sestra Katarina s obitelji



TUŽNO SJEĆANJE

Na naše najmilije

MATO DODIK
(30.III.1931. – 28.V.2002.)
ANDRIJA DODIK
(9.VIII.1971. – 2.XI.1993.)

S ljubavlju vas spominjemo, po dobroći i plemenitosti
pamtimo, a u srcu zauvijek nosimo.

Počivali u miru Božjem!

Vaši najmiliji



Srce vuče zavičajju

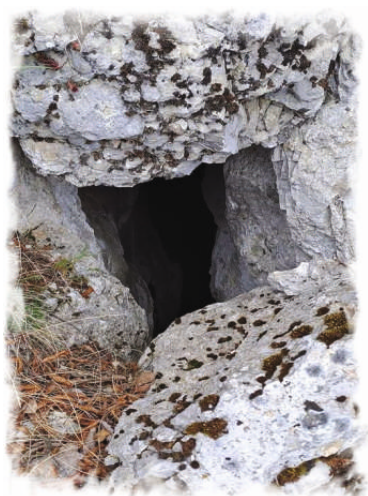
MALO SJEĆANJA

Dobro se sjećam, bogo moj mili,
davno k'o djeca tu smo se krili,
nismo tad bili ni odveć mali
kad smo komšijske jabuke krali.

Il' kad nas zaganja nečiji tata
a znamo zbog čeg "srklet" ga hvata,
slabo čuvajuć našeg "hajvana"
često smo pravili dosta "zijana".

Pa kad prestane sunce da grije
k'o da se ništa desilo nije,
svako će svojoj kući polako,
to često puta završi tako.

Tada to bejahu godine lude,
koristi mogućnosti koje se nude,
uspomene lijepe i danas se bude,
opet izrastosmo u dobre ljude.



Prije godinu dana u Napretkovoj Podružnici u Varešu objavljena je pozamašna zbirka pjesama Bože Jevrića. Nekako nakon toga autor je otišao s Planinice u pitomije krajeve i skrasio se, ali – što bi se reklo – nije Planinica otišla iz njega. I dalje joj posvećuje svoje pjesme koje objavljuje na facebook profilu, a uz njih gdjekad pridoda i fotografiju, da neznancu taj kraj dočara a znanca na zajedničko djetinjstvo podsjeti. Pa smo tako iz njegova stvaralaštva odlučili tih svježih rima prenijeti.



NEKAKO S PROLJEĆA...

Uvijek nekako kad dođe maj
dođe mi u san moj rodni kraj,
pa mi radost i čežnju stvara
opojni miris bijelog behara.

Sa divlje trešnje i stare šljive
Il' divljom kruškom obrasle njive,
u crno trnje i divlje šipke
svuđe divljina pustila pipke.

Sad sve izgleda pomalo mučno,
a sve se nekad kosilo ručno,
srpom su nekad žita se žela,
pogaču vruću čeljad su jela,
k'o djeca valjali po rosnoj travi,
al' svi smo bili veseli i zdravi.

Što nekad bješe više ne važi,
na drugom mjestu "sreća se traži",
a misli lete ka rodnom kraju
pa makar bilo samo u maju.

NEBU POD OBLACIMA

Tamo daleko, gore visoko,
đe jedva može doprijet' i oko,
đe gnijezda svoja i orli viju,
đe možeš sresti najljuću zmiju.

Đe nebo zemlju ljubi na gredi,
đe Bog ljepotu dajuć ne šteti,
a čisti vazduh puni ti pluća,
tu neđe beše i moja kuća.

Svu tu ljepotu i sada nudi,
pa se ja pitam "đe su joj ljudi"?
Kako im dodija ova ljepota,
pa u njoj nema više života.

Da će se vratit' gasi se nada,
a zakon divljine sve više vlada.

Božo Jevrić **B**

IZ STARIH ALBUMA

Zaboravljena radnička klasa

Bio je Praznik rada nedavno. Sve je manje radnika da bi ga oni obilježavali, a sve više to bez smisla slave uposlenici javnog sektora.

Za društvo okupljeno na ovoj fotografiji nemamo dataciju, nemamo podatak ni tko su, ali sa željezarom u pozadini vjerovati je da bi mogli biti metalske ili metalurške struke. Kako god, grijeh bi bio da ostanu neobjavljeni jer drugu priliku, osim u našem listu, teško će dočekati...

B



									rebus: MLADENKO križaljka: ČEDOMIR	INDIJSKI VLADARSKI NASLOV	PIĆE SA ZELENOG OTOKA (GUINNESS!)	ČUVENA ANDERSE- NOVA BAJKA
									UZVIK ZA DOZIVANJE MAČAKA			
									ŠARENA PAPIGA			
									"HEAD START RESTORE"			
									SJAJNI NIZOZEMSKI NOGOMETAŠ, NATHAN			
									PROKOP UZ BOJIŠNICU			
									VULKAN NA FILIPIN- SKOM OTOKU MINDANAO			
RJEŠENJE GORNJEG REBUSA O CRNO- KOSOJ CURICI (fraz: 4, 5, 1, 2)	GRAD U ISTOČNOJ UKRAJINI	DRŽAVA OKOLO SAN MARINA	JARA PŠENICA (množ.)	NASTAVAK TV SERIJE	AM. GLAZ- BENIK ANDY (anagram: NAPLATA)	ČIŠĆENJE CIPELA O OTIRAČ	GORAN IVANIŠEVIĆ	NADIMAK ALJOŠE ASANOVIČA	IRSKA RA- KIJA (GIN)			
DAVITI SE U VODI									"OVUM"			
PREORAVA- TI NJIVU POSILIJE ŽETVE							AZEMINA ODMILA				KISIK	
CRVENILO IZ BILJKE BROČ							RIJEKA U AUSTRIJI		... I MOL			
GLUMAC CAVE								BIVŠI VATRENI, EDUARDO DA SILVA	DVOJAC, DUET (množ.)			
ZAUZIMANJE SJEDEĆEG POLOŽAJA								SAVEZNA AMERIČKA DRŽAVA				
KONRAD ADENAUER			BIVŠI FRANCUSKI NOGOMETAŠ, NICOLAS					KALIJ		GRČKO SLOVO		

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodovarno: míc, ara, hsr, áke, roy, apo, džin, líjepo garavno, utápai se, ov, garít, áza, o, alízarin, dur, nícolas, dúdu, sjedanje, útah, ka, anelka, ro.

	osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš • za izdavača: Mario Mirčić • adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/116-025, fax: +387(0)32/843-094 • internetska adresa: http://www.vares-bobovac.com • e-mail: listbobovac@hotmail.com • žiroračun u KM: 3385802224035182 kod UniCredit Bank d.d., s naznakom: za list "Bobovac" • račun za devizne uplate: 20013680001, IBAN broj: BA39 3385 8048 2407 4883, SWIFT: UNCRBA 22 • cijena godišnje pretplate: BiH – 30 KM, zemlje regije i Europske unije – 106,80 KM (55 €), Sjeverna Amerika i Australija – 120,00 KM • naklada: 500 primjeraka • izlazi jedanput mjesečno • glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović • uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović • tisak: "Dobra knjiga" d.o.o. Sarajevo
--	--

Vareš u proljeće '93.

Kada ga pogledaš ovako
uhvaćena u trenu
u kome su još u njemu
tvoji daleki snovi
i drugovi tvoji...

I onda se sjetiš da
tada je to
zadnji behar bio -
nekome u rodnoj dolini
nekome na Zemlji...